

ฉบับต้นฉบับ

Original Article

ความรู้และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน
ด้านการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ที่มีต่อ
พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 จังหวัดนครปฐม
Knowledge and Opinion of Operating Officers in
Rabies Control According to the Rabies Control Act,
B.E. 2535, Nakornpathom Province

ดล ปลื้มจิตรชม วท.บ., ท.บ., ส.ม.

ยาวี ริวทอง วท.บ. (พยาบาล)

พงษ์ แสงพิทักษ์ ส.บ.

น ศรีกระจ่าง สบ.

งานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม

Mongkol Pleumchitchom B.Sc., D.Sc., M.P.H.

Nongyow Ruwtong B.Sc. (Nursing)

Jakgapong Sangpitak B.P.H.

Sutin Srighajang B.P.H.

Nakornpathom Public Health Office

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษา ความรู้ เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในจังหวัดนครปฐม ทั้งหน่วยงาน 3 กระทรวงหลัก คือ สาธารณสุข มหาดไทย และเกษตรฯ จำนวน 150 คน โดยการส่งแบบสอบถามให้ตอบ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าในระดับดี และไม่แตกต่างกันตามอายุ เพศ ลักษณะผู้ปฏิบัติงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการจัดทำโครงการรณรงค์ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ยกเว้นวุฒิการศึกษาและสังกัดราชการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 นั้นเจ้าหน้าที่ทั้ง 3 หน่วยงาน มีความรู้ระดับปานกลาง และไม่แตกต่างกันตามกลุ่มอายุ เพศ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ยกเว้นสังกัดราชการ ลักษณะผู้ปฏิบัติและประสบการณ์ในการจัดทำโครงการรณรงค์โรคพิษสุนัขบ้า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 นั้น ส่วนมากไม่ค่อยแน่ใจ และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันตามเพศ วุฒิการศึกษา สังกัดราชการ ระยะเวลาปฏิบัติงาน ประสบการณ์การจัดทำโครงการรณรงค์ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ยกเว้น กลุ่มอายุ และลักษณะผู้ปฏิบัติงานที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ABSTRACT

The purpose of this research was to investigate the knowledge and opinion of the operating officers on rabies control duties as issued by the Rabies Control Act, B.E. 2535 in Nakornpathom Province. There were 150 samples which were drawn from three main operating ministries (Public Health, Interior and Agriculture).

The research revealed that the level of know about rabies disease and the Rabies Control Act, B.E. 2535 of all three ministries' officers were at high level. There was a significant difference among groups with difference educational background and working sections. There was also significant difference in the knowledge about the Rabies Control Act, B.E. 2535 among those with difference working sections, operating type and experience in campaigning rabies control project. Significant difference in opinions concerning the Rabies Control Act was also observed among group with different age groups and operating types.

บทนำ

โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคติดต่อที่เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ เพราะเป็นโรคติดต่อที่มีอันตรายร้ายแรงที่แพร่ติดต่อจากสัตว์นำโรคมาสู่คนโดยสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม สัตว์ที่เป็นปัญหาส่วนใหญ่คือสุนัข (ร้อยละ 95-96)⁽¹⁾ รองลงมาได้แก่ แมว (ร้อยละ 3-4) ลิง และชะนี รวมทั้งสัตว์เลี้ยง สัตว์เศรษฐกิจและสัตว์ป่าอื่นๆ ซึ่งถ้าคนที่สัมผัสเชื้อโรคนี้ไม่ได้รับการฉีดวัคซีนถูกต้องทันเวลา จนเกิดมีอาการของโรคแล้วจะเสียชีวิตทุกราย

โรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย ยังคงเป็นปัญหา มาจนถึงปัจจุบัน โดยแต่ละปี จะพบมีการรายงานจำนวนประชาชนผู้ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเพื่อได้รับวัคซีนป้องกันโรคนี้ เนื่องจากได้รับเชื้อหรือสงสัยได้รับเชื้อ เช่น จากถูกสุนัขบ้ากัดประมาณปีละ 70,000 ราย และต้องเสียชีวิตด้วยโรคนี้ประมาณปีละ 200-300 ราย⁽²⁾ โดยกว่าครึ่งหนึ่งของผู้เสียชีวิตเป็นเด็กในกลุ่มอายุต่ำกว่า 15 ปีและส่วนใหญ่เป็นเด็กวัยเรียนเป็นชายมากกว่าหญิงประมาณสองเท่า โรคนี้พบเกิดได้ตลอดปี แต่มักมีรายงานมากในช่วงฤดูร้อน ซึ่งเป็นฤดูผสมพันธุ์ของสุนัข สุนัขจึงมักมีการต่อสู้กัดกันมากเพื่อแย่งคู่ผสมพันธุ์ ทำให้มีโอกาสแพร่โรคใน

สุนัขตัวอื่นๆ ได้มาก และประกอบกับเป็นฤดูที่โรงเรียนปิดและมีการท่องเที่ยวมาก โอกาสคนจะถูกกัดหรือสัมผัสโรคจากสุนัขจึงมีเพิ่มมากขึ้น ทั้งๆ ที่ได้การณรงค์ควบคุมโรคนี้ โดยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2498 คุ้มครองสาธารณสุขเป็นผู้ดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขเลี้ยง ฉีดฮอริโมนคุมกำเนิดสุนัขเพศเมีย การกำจัดสุนัขที่ไม่มีเจ้าของรวมทั้ง การให้บริการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่คนที่ถูกสุนัขบ้ากัด การฉีดวัคซีนป้องกันให้กับสุนัขนั้นยังมีหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบ คือ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการฉีดวัคซีนให้กับสุนัขโดยไม่คิดมูลค่าแต่กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการนี้ประชาชนต้องเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องวัคซีนเอง ทำให้บางครั้งประชาชนเกิดความสับสนในการเลือกใช้บริการจากหน่วยงานทั้งสอง ผลกระทบในกรณีเช่นนี้ปรากฏให้เห็นเด่นชัดเมื่อเริ่มการเสนอร่างพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้าในช่วงปลายแผนพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2529) ขึ้นมาแทนพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2498 ซึ่งมีสาระสำคัญหรือมีสาระสำคัญหรือประเด็นที่น่าสนใจคือ การโอนงานควบคุมสุนัข การฉีดวัคซีนสุนัข การกักกันสุนัข การกำจัดสุนัขไปให้กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและ

ทรงดำเนินการทั้งหมด ถึงแม้ว่าความเป็นไปได้ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับใหม่ยังไม่เด่น กล่าวคือ พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่ผ่านการพิจารณาของสภาฯ แต่กระแสนี้ทำให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่เคยปฏิบัติงานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้ากับสุนัขระหว่างการดำเนินงาน โดยจากตัวเลขการฉีดวัคซีนในสุนัขปี 2529 ซึ่งมีจำนวน 520,174 ตัว ในปี 2530 ลดลงจำนวน 502,213 ตัว ลดลง 17,961 และตัวเลขการกำจัดสุนัขไม่มีเจ้าของ ในปี 2529 จำนวน 206,964 ตัว ในปี 2530 มีจำนวน 193,315 ตัว ลดลง 13,649 ตัว สำหรับจำนวนผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า ในปี 2529 มีจำนวน 179 คน กลับมาขึ้นเป็น 212 คน หรือร้อยละ 18.43 ในปี 2530 อยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกันกับปี 2530 คือ 213 และ 2 ราย ด้วยสาเหตุนี้กระทรวงสาธารณสุขจึงต้องตระหนักโดยจัดทำโครงการควบคุมและป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในทุกพื้นที่ของประเทศ ในปี 2533-2534 จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีอัตราป่วยด้วยโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในเกณฑ์สูง สูงกว่าอัตราตายทั่วประเทศเกือบ 2 เท่า (อัตราป่วยตายในจังหวัดนครปฐมเท่ากับ 0.63 ต่อประชากรแสนคน เทียบกับของทั้งประเทศ 0.39 ต่อประชากรแสนคน) ผลกระทบจากกระแสข่าวการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า ทำให้ในปี พ.ศ. 2532 จังหวัดนครปฐมมีอัตราป่วยตายด้วยโรคพิษสุนัขบ้าถึง 1.27 ต่อประชากรแสนคน⁽⁴⁾

ในปัจจุบันนี้ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ได้ประกาศใช้แล้วและมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2535 มีสาระสำคัญโดยได้ยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2498 และผู้รับ

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรฯ เป็นผู้รับผิดชอบ⁽⁵⁾ ในส่วนของกระทรวงสาธารณสุขนั้น ยังคงติดตามการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน และค้นหาผู้สัมผัสโรคเพื่อรับวัคซีนป้องกัน กล่าวโดยสรุปแล้ว เนื้อหาสาระของกฎหมายใหม่นี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า คือ เป็นการโอนงานบางส่วนระหว่างสัตวแพทย์ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างเป็นทางการ สำหรับสัตวแพทย์นั้นเป็นบุคลากรทำงานที่ปศุสัตว์จังหวัดและอำเภอส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งปฏิบัติงานที่เทศบาลและสุขาภิบาล ซึ่งผลกระทบของการเปลี่ยนหน้าที่การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้าฉบับใหม่จะน้อยลง ถ้าหากว่าเจ้าหน้าที่ทั้งสองหน่วยงานคือกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงสาธารณสุข ได้เข้าใจปัญหาการดำเนินงานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าที่ผ่านมา มีการประสานงานทั้งในระดับส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยมีการประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนให้เข้าใจ และเลือกปฏิบัติในส่วนที่ถูกต้องตามกฎหมายใหม่นี้ได้ จะส่งผลให้อัตราการติดเชื้อโรคทั้งในสัตว์และในคนลง แต่ถ้ายังมีความสับสนอยู่ทั้งสองฝ่ายไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน หรือเกี่ยงกันในเรื่องภาระความรับผิดชอบ ประชาชนก็คงจะสับสน และเพิกเฉยไม่นำพาสุนัขของตนไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งจะทำให้สุนัขมีโอกาสได้รับเชื้อโรคพิษสุนัขบ้ามากขึ้น และประชาชนก็มีอัตราเสี่ยงต่อการป่วยตายของโรคนี้สูงเหมือนกับปีที่ผ่านมา

ด้วยเหตุนี้ในช่วงที่พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 เริ่มประกาศใช้ คณะผู้วิจัยจึงมีแนวคิดว่าจะหากได้ทำการศึกษาความรู้ ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในระดับตำบลและเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ที่ปฏิบัติงานในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล เจ้าหน้าที่ของเทศบาล และสุขาภิบาล

และปลัดอำเภอผู้ดูแลสุขภาพที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ในเขตชุมชนของจังหวัดนครปฐมและในระยะแรกที่เริ่มมีการประกาศพระราชบัญญัตินี้ออกมาใช้เป็นกฎหมาย จะทำให้เกิดผลดี เพราะจะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ และแนวเห็นต่อบทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทั้งหน่วยงานเดียวกัน และต่างหน่วยงานเป็นประโยชน์ในการวางแผนงานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าร่วมกันระหว่าง 3 หน่วยงาน คือ สาธารณสุข เกษตรฯ และ มหาดไทย ทั้งนี้จะทำให้โรคพิษสุนัขบ้าไม่เป็นปัญหาอีกต่อไป และโดยเหตุที่ว่าการทำงานวิจัยครั้งนี้ ยังไม่มีผู้ใดหรือคณะหนึ่งคณะใดทำมาก่อน ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในด้านการวางแผนการทำงาน และเป็นแบบแผนในการวิจัยครั้งต่อไปภายหลังที่ได้มีการประกาศใช้กฎหมายนี้ไปอีกระยะหนึ่งข้างหน้าของจังหวัดนครปฐม และจังหวัดอื่นๆทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

2. เพื่อศึกษาความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535 ของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 กับตัวแปรต่างๆของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้าน การควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ต่อไปนี้

3.1 อายุ

3.2 เพศ

3.3 วุฒิการศึกษา

3.4 สังกัดราชการ

3.5 ลักษณะผู้ปฏิบัติงาน

3.6 ระยะเวลาปฏิบัติงานในงานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

3.7 ประสบการณ์ในการจัดทำโครงการรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชน

วิธีการศึกษา

1. ประชากรที่ทำการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ใช้กลุ่มประชากรที่เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นหน่วยงานต่างๆ จำนวนทั้งสิ้น 172 คน ดังนี้

1.1 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม ได้แก่ หัวหน้าสถานีอนามัยทุกแห่ง และหัวหน้าฝ่ายสุขภาพและป้องกันโรค โรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง จำนวน 130 คน

1.2 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม ได้แก่ นายสัตวแพทย์ สัตวแพทย์ และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อื่นที่ปฏิบัติงานด้านการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลทุกคน จำนวน 28 คน

1.3 เทศบาลและสุขภาพบาล ได้แก่ นายสัตวแพทย์และสัตวแพทย์ของเทศบาลจำนวน 2 คน ปลัดอำเภอผู้ดูแลสุขภาพบาลทุกแห่ง จำนวน 14 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ใช้แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

- แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

- แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

- แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

จากนั้น นำคำตอบมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ยด้วยตัวกลางเลขคณิต (mean) ในแบบสอบถามแต่ละส่วน

การศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 อายุ ประชากรศึกษาส่วนใหญ่อายุตั้งแต่ 31 ขึ้นไป ถึงร้อยละ 79.3 แต่กลุ่มอายุตั้งแต่ 31-40 ปี มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 40.0 กลุ่มอายุ 18-25 ปี จำนวน น้อยที่สุด ร้อยละ 4.7

1.2 เพศ ร้อยละ 52.7 เป็นเพศชาย ร้อยละ 47.3 เป็นเพศหญิง

1.3 วุฒิกการศึกษา ร้อยละ 83.3 มีความรู้ระดับประกาศนียบัตรร้อยละ 16.7 มีความรู้ระดับอนุริญญาและปริญญาตรี

1.4 สังกัดราชการ ร้อยละ 76 ปฏิบัติงานอยู่ในกระทรวงสาธารณสุข และปฏิบัติงานอยู่ในกระทรวงเกษตรฯ และมหาดไทย ร้อยละ 16, 8 ตามลำดับ

1.5 ลักษณะผู้ปฏิบัติงาน ร้อยละ 60 ปฏิบัติงานอยู่ในระดับผู้บริหาร ร้อยละ 40 อยู่ในระดับผู้

ปฏิบัติงาน

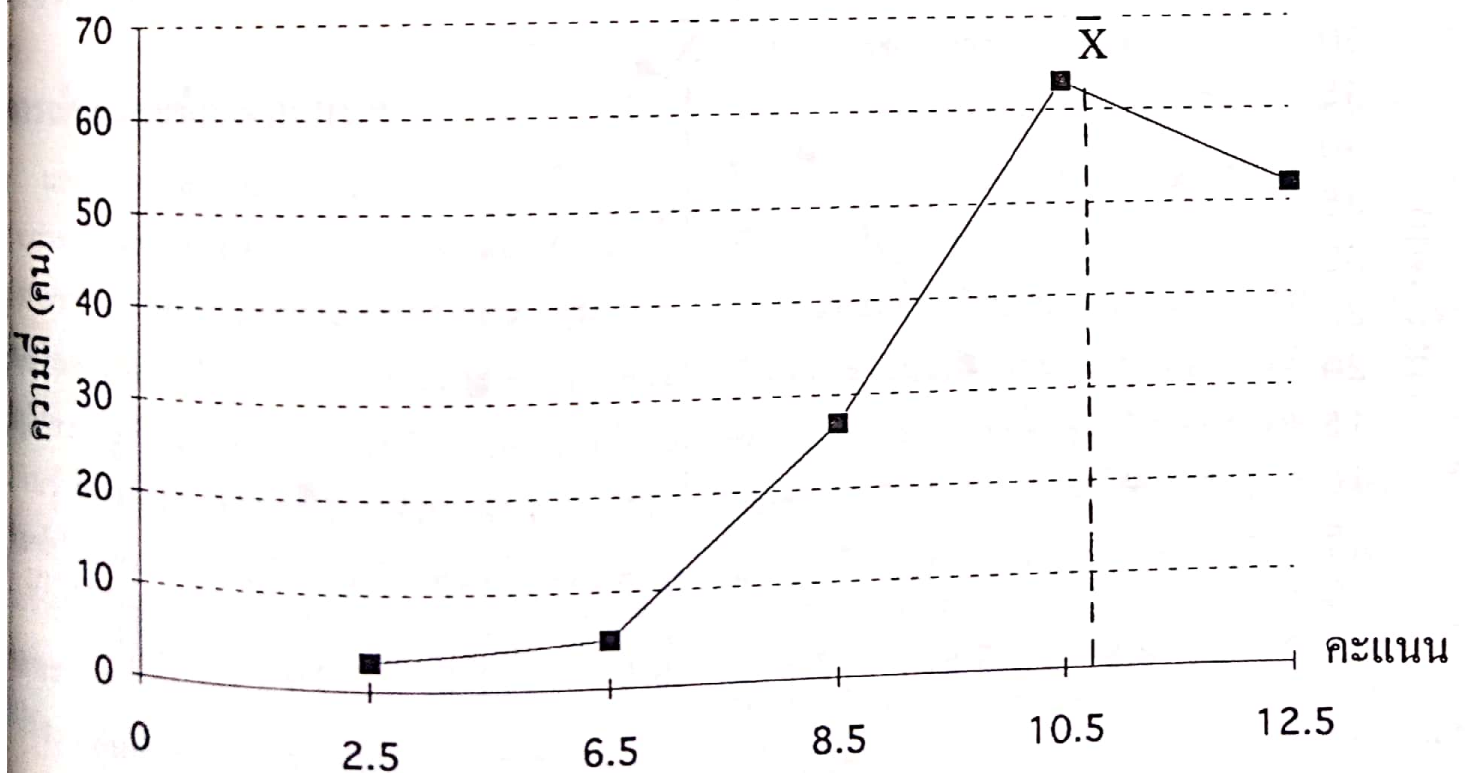
1.6 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ในงานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 40.7 ปฏิบัติงานอยู่ในช่วง 1-5 ปี ร้อย ละ 26, 16, 17.3 ปฏิบัติงานอยู่ในช่วง 6-10 ปี 11-14 ปี และ 15 ปีขึ้นไปตามลำดับ

1.7 การจัดทำโครงการรณรงค์ควบคุมโรคพิษ-สุนัขบ้า ร้อยละ 62.7 ไม่เคยทำโครงการฯ ร้อยละ 37.3 เคยทำโครงการฯ มาแล้ว

2. ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า จากคะแนนเต็ม 13 คะแนน ได้คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน สูงสุด 13 คะแนน (เฉลี่ยเท่ากับ 10.54 คะแนน หรือร้อยละ 81.07 ของคะแนนเต็ม) แสดงว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานทั้ง 3 หน่วยงาน ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ในระดับค่อนข้างดีมาก ดังภาพที่ 1

เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ในเรื่องนี้กับกลุ่มอายุ เพศ ลักษณะงานที่ปฏิบัติระยะ

ภาพที่ 1 แจกแจงคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

เวลาในการปฏิบัติงาน และการจัดทำโครงการรณรงค์ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า พบว่าไม่มีแตกต่างกัน ยกเว้นวุฒิการศึกษา และสังกัดการปฏิบัติงานที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.017, 0.001 ตามลำดับ

3. ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535

จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน พบว่าคะแนนต่ำสุดอยู่ที่ 1 คะแนน และคะแนนสูงสุดที่ 14 คะแนน เฉลี่ยเท่ากับ 8.56 คะแนน หรือร้อยละ 57.06 ของคะแนนเต็ม แสดงว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความรู้ในเรื่องนี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางดังภาพที่ 2

เมื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535 กับกลุ่ม อายุ เพศ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่าไม่มี ความแตกต่างกัน ยกเว้นสังกัดราชการ, ลักษณะผู้ปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการจัดทำโครงการ

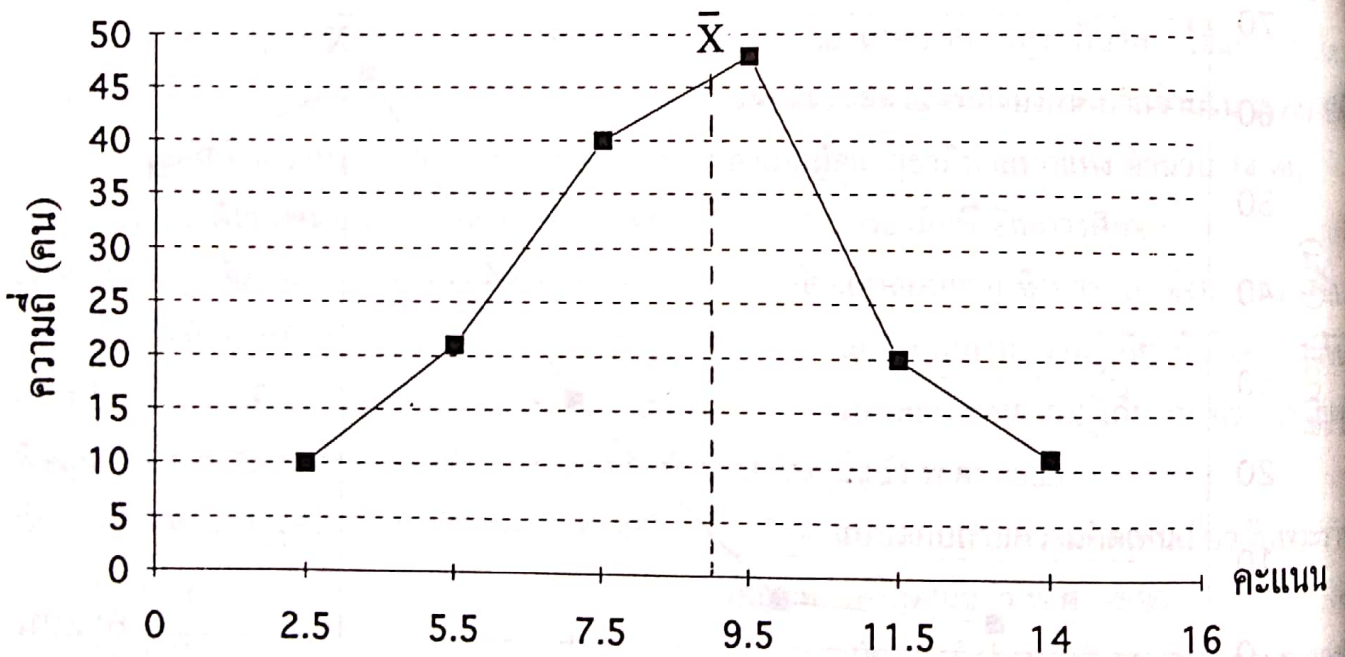
รณรงค์ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าหน้าที่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ มีระดับ 0.001, 0.045 และ 0.004 ตามลำดับ

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

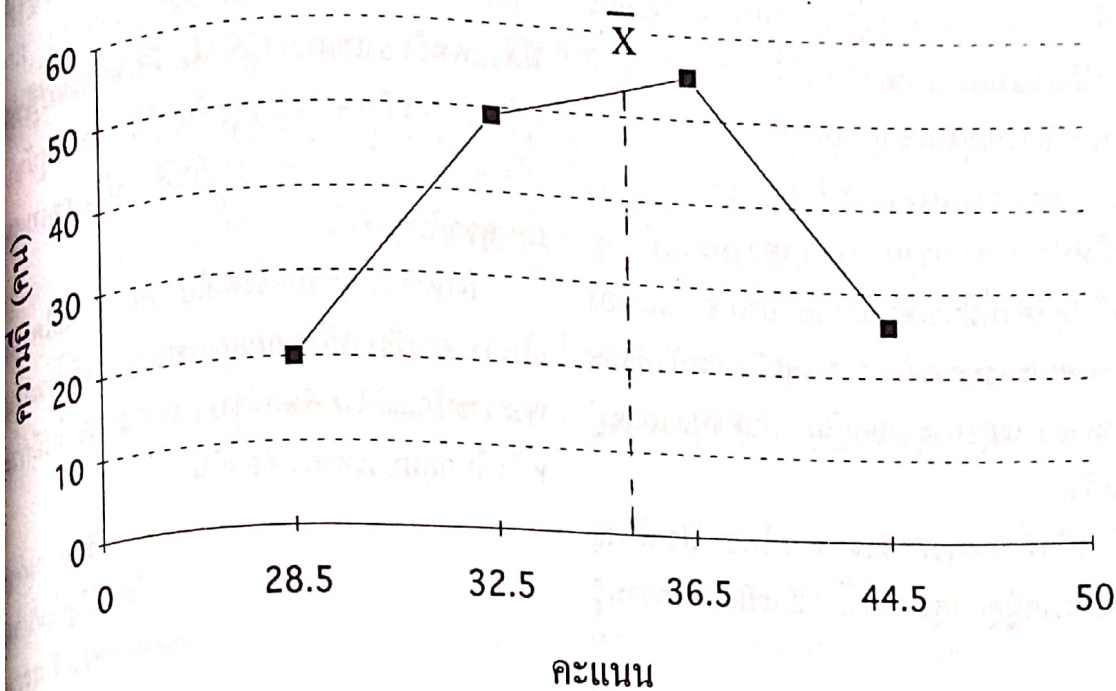
จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน มีระดับคะแนนเฉลี่ย 34.86 หรือร้อยละ 69.72 ของคะแนนเต็ม แสดงว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ มีระดับคะแนนไม่แน่ใจต่อพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 และมีระดับคะแนนไม่แน่ใจ ร้อยละ 56.67 เห็นด้วยร้อยละ 42.66 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 0.67 แผนภูมิที่ 3

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535 กับ เพศ วุฒิการศึกษา สังกัดราชการ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการจัดทำโครงการรณรงค์ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าของเจ้าหน้าที่พบว่า ไม่มีความแตกต่าง

ภาพที่ 2 แจกแจงคะแนนความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

ภาพที่ 3 แยกแยะคะแนนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535

ทั้งนี้ ยกเว้นกลุ่มอายุและลักษณะผู้ปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.011 และ 0.020 ตามลำดับ

การผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในจังหวัดนครปฐม ทั้ง 3 กระทรวง คือ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ในเกณฑ์ดี มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้าในเกณฑ์ปานกลาง และมีความคิดเห็นที่ไม่ค่อยดีต่อพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. กลุ่มที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และ

พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2535 กำหนดอำนาจและหน้าที่การดำเนินงานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขไปให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รับผิดชอบแทนกระทรวงสาธารณสุข

2. พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535 ได้ประกาศใช้เมื่อต้นปี พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายใหม่ที่เจ้าหน้าที่ทุกคนให้ความสนใจ

จากผลการวิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรฯ มีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535 มากกว่าเจ้าหน้าที่กระทรวงอื่นๆ อีก 2 กระทรวง ซึ่งเป็นที่น่ายินดีที่ว่า ผู้รับผิดชอบกฎหมายนี้มีความรู้และเข้าใจในตัวบทกฎหมายดีกว่าบุคคลอื่น และจะต้องเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งประชาชนทั่วไปให้รับทราบและเลือกแนวทางปฏิบัติได้ ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขมีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า

พ.ศ.2535 น้อยกว่าเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรฯแต่มีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้ามากกว่า แสดงว่าเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขมีความพร้อมที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงกฎหมายใหม่นี้ และเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขจะช่วยงานควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าตามกฎหมายใหม่ได้ผลดีด้วยการช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ และให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และท้องถิ่นชนบทเพราะกระทรวงสาธารณสุขมีเจ้าหน้าที่และบุคลากรสาธารณสุขกระจายอยู่ในระดับตำบลและหมู่บ้านอยู่แล้ว

เจ้าหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย ส่วนใหญ่เป็นปลัดอำเภอผู้ดูแลสุขาภิบาล และมีระดับความรู้

ทั้งที่เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าและพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535 อยู่ในระดับต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ได้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องโดยตรง ยกเว้นสัตวแพทย์ของเทศบาล จึงต้องศึกษาความรู้โรคพิษสุนัขบ้าและศึกษาพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้าเพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานในเขตเทศบาลและสุขาภิบาลต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป คณะผู้วิจัยใคร่เสนอแนะว่า ควรมีการศึกษาผลกระทบภายหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535 ไปอีกกรณีหนึ่ง ในกลุ่มประชากรเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

1. จันทพงษ์ วะสี, ปรมเสวร์ ชัยประสิทธิ์กุล. โรคพิษสุนัขบ้าและการฉีดวัคซีนป้องกัน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2526:63.
2. ธีระ รามสูต. สถานการณ์และการดำเนินการโครงการการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมโรคติดต่อ, 2533. (เอกสารอัดสำเนา).
3. ฝ่ายโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน. การพัฒนาการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าของกระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมโรคติดต่อ, 2535 (เอกสารอัดสำเนา).
4. ฝ่ายควบคุมโรคติดต่อ, สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม. สรุปรายงานการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าจังหวัดนครปฐม. 2535:5. (เอกสารอัดสำเนา).
5. สำนักงานราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2535. ราชกิจจานุเบกษา 2535; 109(9):24-32.